

ΕΡΓΑΣΙΑ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ : «Η ΑΡΠΑ»

ΜΑΘΗΤΡΙΑ : ΣΙΩΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΤΜΗΜΑ : Α3

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2023 – 2024

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	4
2	Άρπα.....	4
2.1	Δομή και σχεδιασμός	4
2.2	Παραλλαγές	5
2.3	Καταβολές της άρπας	5
2.4	Άρπα και αρχαίοι πολιτισμοί	6
2.4.1	Η Κέλτικη άρπα.....	6
2.4.2	Η άρπα στην εποχή Μπαρόκ.....	7
2.4.3	Η άρπα στην Κλασική εποχή	7
2.4.4	Η άρπα στην Ρομαντική εποχή.....	7
2.4.5	Άρπα και Ιμπρεσιονισμός.....	8
2.4.6	Η άρπα στη Λατινική Αμερική.....	8
2.4.7	Η κατασκευή της σύγχρονης Κλασικής Άρπας Κοντσέρτου	9
2.5	Σύγχρονες άρπες.....	9
2.5.1	Άρπες πολλαπλών σειρών.....	9
2.5.2	Χρωματικές άρπες	9
2.5.3	Ηλεκτρικές άρπες.....	10
2.6	Τεχνικές.....	10
3	Επιφανείς αρπιστές & αρπίστριες	11
3.1	Yolanda Kondonassis	11
3.2	Joanna Caroline Newsom	11
3.3	Harpo Marx.....	11
3.4	Turlough O'Carolan	12
3.5	King David.....	12
4	Τα καλύτερα κομμάτια που γράφτηκαν για άρπα.....	12
4.1	Mozart – Concerto for Flute, Harp and Orchestra.....	12
4.2	Handel – Concerto for Harp and Orchestra	12
4.3	Donizetti – Harp solo from ‘Lucia di Lammermoor’.....	13
4.4	Glinka – Variations on a Theme of Mozart	13
4.5	John Thomas – ‘Watching the Wheat’	13

4.6	Jesús Guirdi – Viejo Zortzico	13
5	Επιλογικά	13
6	Πηγές.....	14

1 Εισαγωγή

Το κείμενο αυτό αποτελεί την εργασία της μαθήτριας Δήμητρας Σιώχου για το μάθημα της Μουσικής στο Β' Τετράμηνο. Το θέμα είναι το μουσικό όργανο της άρπας, το οποίο είναι ένα από τα αρχαιότερα μουσικά όργανα που χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα.

2 Η Άρπα

Η άρπα είναι ένα έγχορδο μουσικό όργανο και αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα, με ιστορία τουλάχιστον 5.000 ετών. Οι χορδές της κρούονται με τα δάχτυλα και ο εκτελεστής μπορεί να παίξει την άρπα και όρθιος και καθιστός. Η συνήθης μορφή της είναι τριγωνική και ορισμένες έχουν πολλές σειρές χορδών και πεντάλ.

2.1 Δομή και σχεδιασμός

Η άρπα απαρτίζεται από διάφορα στοιχεία. Ο σκελετός της σχηματίζει τρίγωνο του οποίου η κατακόρυφη πλευρά χρησιμεύει για να στηρίζει τις δύο άλλες. Το επίμηκες ηχείο της ενώνεται λοξά προς τα κάτω με τον κατακόρυφο κιονίσκο και προς τα επάνω με τον χορδοστάτη απ' όπου ξεκινούν, τεντωμένες κάθετα, πολλές ανισομήκεις χορδές που καταλήγουν και στερεώνονται στο ηχείο, έναν ειδικό μηχανισμό που είναι τοποθετημένος στον χορδοστάτη και λειτουργεί με την κίνηση των ποδοπλήκτρων, και με

αυτό τον τρόπο επιτρέπει την τονική αλλοίωση του ήχου των χορδών. Το πάνω άκρο κάθε χορδής στερεώνεται στη ράβδο ή το λαϊμό, όπου υπάρχει ένα κλειδί για να ρυθμίσει την τονικότητα της καθεμιάς. Το σώμα είναι κοίλο, και όταν κρούεται μια τεντωμένη χορδή, το σώμα αντηχεί, παράγοντας ήχο. Οι χορδές είναι κουρδισμένες σε «ντο ύφεση». Οι άρπες κατασκευάζονται κυρίως από ξύλο. Οι χορδές είναι κατασκευασμένες από έντερο ή σύρμα

και συχνά αντικαθίστανται στη σύγχρονη εποχή από νάιλον ή μέταλλο. Η άρπα μπορεί να ζυγίζει έως και 20 κιλά. Η μακρύτερη πλευρά της άρπας ονομάζεται στήλη. Στις περισσότερες άρπες, ο μοναδικός σκοπός της στήλης είναι να συγκρατήσει το τόξο ενάντια στη μεγάλη πίεση των χορδών. Σε άρπες που έχουν πεντάλ, η στήλη περικλείει τις ράβδους που ρυθμίζουν τους τόνους που αλλάζουν πιέζοντας πεντάλ στη βάση του οργάνου. Σε άρπες παλαιότερου σχεδιασμού, μια χορδή παράγει μόνο έναν τόνο, εκτός αν ξανά κουρδιστεί. Αυτό σημαίνει ότι μια τέτοια άρπα μπορεί να παίξει μόνο σε ένα κλειδί τη φορά και πρέπει να ξανά κουρδιστεί για να παίξει σε ένα άλλο κλειδί. Οι οργανοποιοί εγχόρδων έχουν βρει διάφορες λύσεις για να αντιμετωπίσουν αυτόν τον περιορισμό:

- την προσθήκη επιπλέον χορδών για να υπάρχουν χρωματικές νότες (μερικές φορές σε ξεχωριστές σειρές που διακρίνονται από την κύρια σειρά χορδών),
- την προσθήκη μικρών μοχλών στην εγκάρσια ράβδο που όταν ενεργοποιούνται αυξάνουν τον τόνο μιας χορδής, συνήθως κατά ένα ημιτόνιο και
- τη χρήση πεντάλ στη βάση του οργάνου που πιέζονται με το πόδι, τα οποία μετακινούν μικρά κλειδιά στη ράβδο. Τα μικρά κλειδιά επικοινωνούν με τη χορδή δίπλα από το βασικό κλειδί κι έτσι αλλάζουν τη διάρκεια της δόνησης, αλλά όχι την ένταση.

2.2 Παραλλαγές

Οι άρπες ποικίλλουν από πολλές απόψεις. Όσον αφορά το μέγεθος, πολλές μικρότερες άρπες μπορούν να παιχτούν κρατώντας τις στα πόδια, ενώ ο εκτελεστής είναι καθιστός, ενώ οι μεγαλύτερες άρπες είναι αρκετά βαριές και στηρίζονται στο πάτωμα. Όλες οι άρπες έχουν έναν λαϊμό, αντηχείο και

χορδές, οι άρπες πλαισίου ή οι τριγωνικές άρπες έχουν μια στήλη στο μακρύ άκρο τους για να στηρίξουν τις χορδές, σε αντίθεση με τις ανοικτές άρπες, όπως είναι οι άρπες τόξου. Οι σύγχρονες άρπες ποικίλλουν επίσης στις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επέκταση του εύρους και του χρωματισμού των χορδών. Στην άρπα του μοχλού lever harp, ο εκτελεστής μπορεί να προσαρμόσει τη νότα της χορδής κατά τη διάρκεια της παράστασης, τραβώντας τον μοχλό. Στις άρπες με πεντάλ, πιέζοντας το πεντάλ, ενεργοποιούνται οι μοχλοί για όλες τις οκτάβες ενός τόνου. Η άρπα με πεντάλ είναι ένα τυπικό όργανο στην ορχήστρα της ρομαντικής μουσικής εποχής (περίπου 1800-1910 μ.Χ.) και της μουσικής εποχής του 20ου και 21ου αιώνα.

2.3 Καταβολές της άρπας

Η άρπα είναι ένα από τα αρχαιότερα μουσικά όργανα που γεννήθηκε με τα πρώτα δείγματα του ανθρώπινου πολιτισμού. Έχει επικρατήσει η άποψη ότι το κυνηγετικό τόξο αποτέλεσε την έμπνευση για τη δημιουργία της. Οι κυνηγοί ανακάλυψαν ότι τραβώντας τη χορδή του τόξου τους μπορούσαν να παράξουν ήχο. Στη συνέχεια άρχισαν να πειραματίζονται νύσσοντας χορδές σκόπιμα ώστε να παράξουν ήχους διαφορετικού ύψους και έτσι εφευρέθηκε η τεχνική του νυκτού οργάνου, της άρπας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Αρπιστής (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, αρ. Π3908) μαρμάρινο άγαλμα Πρωτοκυκλαδικής τέχνης

(2800 - 2300 π.Χ) που παριστάνει καθιστό αρπιστή τη στιγμή που παίζει είδος άρπας.

2.4 Άρπα και αρχαίοι πολιτισμοί

Ένα από τα μέρη όπου γεννήθηκε η άρπα είναι και η Κύπρος. Εδώ, στις ιστορίες σχετικά με τις απαρχές της, ο μύθος σμίγει με τα ιστορικά γεγονότα. Η Πάφος ήταν μια από τις πόλεις όπου η λατρεία της Αφροδίτης και του Άδωνη άκμαζε περισσότερο και όπου σύμφωνα με το μύθο οι δύο αγαπημένοι έπαιζαν μουσική στη λύρα ή άρπα. Η μουσική είχε ξεχωριστή θέση στην κουλτούρα των αρχαίων Ελλήνων. Πίστευαν ότι βοηθούσε στην καλλιέργεια της σχέσης του ανθρώπου με τους θεούς. Ανάμεσα στα αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν τον ρόλο της άρπας είναι και η αναπαράσταση πάνω σε μπρούντζινο λέβητα μουσικού που παίζει άρπα. Η άρπα κατείχε επίσης σημαντικό μέρος στον πολιτισμό των Αιγυπτίων, Κελτών, Σουμερίων και Ισραηλιτών. Περιβαλλόμενη με μυστήριο και γοητεία, από προσέλκυε πλήθη ενθουσιωδών ακροατών. Πίστευαν ότι ο ήχος της ήταν θεϊκός και αγγελικός: αυτό την έκανε το μουσικό όργανο επιλογής για Θεούς, βασιλιάδες, βασίλισσες, αυλές αριστοκρατών και την υψηλή κοινωνία όλων των εποχών.

2.4.1 Η Κέλτικη άρπα

Η μακρά ιστορία της κέλτικης άρπας, χιλιάδων ετών είναι εξαιρετικά συναρπαστική, όπως και το γεγονός ότι σήμερα συναντάται στην ίδια μορφή που είχε όταν την έπαιζαν οι περιπλανώμενοι μουσικοί και τροβαδούροι – Κέλτες ποιητές-τραγουδιστές. Οι Κέλτες είχαν εξαπλωθεί σχεδόν σε ολόκληρη την Ευρώπη καθώς και στην ανατολή και χάρη σ' αυτούς, αυτό το είδος της άρπας εξαπλώθηκε σε όλες αυτές τις περιοχές. Η

Κέλτικη άρπα αποτελεί σήμερα

σύμβολο της Ιρλανδικής κουλτούρας: αναπαρίσταται στο πίσω μέρος του Ιρλανδικού κέρματος του ενός ευρώ, σε λογότυπα Ιρλανδικών κλαμπ, καθώς και στο Ουαλικό εθνόσημο. Τις τελευταίες δεκαετίες η Κέλτικη άρπα έχει γίνει πολύ δημοφιλής σε Ευρώπη και Αμερική: είναι ένα από τα όργανα που χρησιμοποιούνται πολύ στην αναγεννησιακή μουσική, στους κύκλους των ερασιτεχνών μουσικών, καθώς και από αρχάριους μαθητές κλασικής άρπας. Είναι

χορδισμένη σε μια τονικότητα και έτσι η μουσική που έχει γραφτεί για αυτήν παρέμενε συνεχώς σε μια κλίμακα. Σήμερα μερικές Κέλτικες άρπες διαθέτουν μοχλούς που προσφέρουν τη δυνατότητα κάποιων χρωματικών αλλοιώσεων.

2.4.2 Η άρπα στην εποχή Μπαρόκ

Η μουσική στην εποχή Μπαρόκ εξελίσσεται σημαντικά σε μελωδική γραμμή, αρμονία και διανθίσεις. Αυτό, βέβαια, απαιτούσε επιπρόσθετες τεχνικές βελτιώσεις της άρπας που θα της έδιναν τη δυνατότητα να παίζει περισσότερες νότες της χρωματικής κλίμακας. Μέσα από τις προσπάθειες βελτίωσης δημιουργήθηκε η άρπα με δύο και τρεις σειρές χορδών. Ο τύπος με τις τρεις σειρές χορδών έγινε δημοφιλής και διαδόθηκε στην Ιταλία και Ισπανία. Ένας από τους εξέχοντες συνθέτες της Μπαρόκ εποχής είναι ο G. F. Handel ο οποίος άφησε δύο όμορφα κοντσέρτα για το ρεπερτόριο της άρπας. Γκ. Φ. Χέντελ, Κοντσέρτο για Άρπα – μεταγραφή κοντσέρτου για όργανο Εργ. 4, Αρ. 5 4η κίνηση: Presto.

2.4.3 Η άρπα στην Κλασική εποχή

Στην εποχή της κομψότητας – τον Κλασικισμό – η άρπα συνέχισε την εξέλιξή της. Εφευρέθηκε ένας μηχανισμός που ενσωματωνόταν στη διατονική άρπα: πεντάλ που μπορούσαν να ανεβάσουν το ύψος της χορδής κατά ένα ημιτόνιο δίνοντας τη δυνατότητα στον εκτελεστή να παράξει χρωματικούς φθόγγους. Αρχικά υπήρχαν πέντε τέτοια πεντάλ και στη συνέχεια επτά. Αυτές οι βελτιώσεις διέυρυναν τις τεχνικές δυνατότητες της άρπας προσελκύοντας έτσι το ενδιαφέρον πολλών συνθετών να γράψουν για αυτή. Μερικοί από τους συνθέτες που άφησαν εξαιρετικά έργα, αληθινά αριστουργήματα για το ρεπερτόριο της άρπας είναι ο Β. Μότσαρτ με το εξάισιο του κοντσέρτο για άρπα και φλάουτο, οι Σολέρ, Ντάσσεκ, Νάντερμαν, Κ. Φ. Ε. Μπαχ που άφησαν ένα μεγάλο αριθμό από σονάτες για άρπα. Έτσι, η άρπα γίνεται ολοένα και δημοφιλέστερη και έγινε ένα από τα αγαπημένα όργανα για μουσική δωματίου έχοντας ενταχθεί πλέον για καλά στα μουσικά σαλόνια της Ευρώπης. Στη διάρκεια της κλασικής εποχής η άρπα έκανε επίσης τα πρώτα της βήματα και ως μέλος της ορχήστρας. Σε αυτό συνέβαλαν και οι συνθέτες Γκλόκ και Μπετόβεν που για πρώτη φορά της εμπιστευτήκαν σημαντικό ρόλο σε μερικά από τα ορχηστρικά τους έργα (π.χ. Ορφέας και Ευρυδίκη του Γκλόκ και το μπαλέτο του Μπετόβεν Προμηθέας.) Κ. Ντ. φον Ντίτερσντορφ, Κοντσέρτο για Άρπα και Ορχήστρα, 1η κίνηση: Allegro molto

2.4.4 Η άρπα στην Ρομαντική εποχή

Ο ρομαντισμός εξερευνά πολύ βαθιά και έντονα συναισθήματα: πάθη, παραμύθια και θρύλους. Με σκοπό να αποδώσουν επιτυχώς τις αντιθετικές αποχρώσεις και ανθρώπινες διαθέσεις, η μουσική γλώσσα γίνεται πιο χρωματική και χρησιμοποιεί περισσότερο διάφωνες αρμονίες. Η φαντασία παίζει πρωτεύοντα ρόλο και μουσική φόρμα γίνεται πιο ελεύθερη. Όλες αυτές οι εξελίξεις ενθαρρύνουν το θεατρικό στοιχείο στη μουσική, σε είδη όπως η όπερα, το μπαλέτο και η προγραμματική συμφωνία. Η τελευταία επαναστατική βελτίωση της άρπας έγινε γύρω στο 1810 από τον Sebastian Erard που εφηύρε τον μηχανισμό πεντάλ δύο στάσεων που δίνει τη δυνατότητα στην άρπα να παίζει σε οποιανδήποτε

τονικότητα. Η άρπα αποκτά πια μια σημαντική θέση στη δημιουργία χρωμάτων στην ορχήστρα και σταδιακά γίνεται τακτικό μέλος κάθε συμφωνικής ορχήστρας. Τα χαρακτηριστικά ιριδίζοντα ηχοχρώματά της χρησιμοποιούνται στις όπερες των Βάγκνερ, Βέρντι, Μπελίνι, Πουτσίνι, στα συμφωνικά έργα των Μπερλιόζ, Σ. Φρανκ, Μπιζέ, Φωρέ και στα μπαλέτα του Τσαϊκόβσκυ. Γκ. Φωρέ, *Sicilienne* από τη Σουίτα Πελέας και Μελισάνθη, Εργ. 80

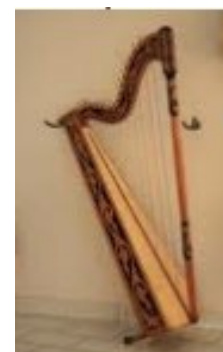
2.4.5 Άρπα και Ιμπρεσιονισμός

Η έκφραση ενός μεγάλου εύρους συναισθημάτων και ατμόσφαιρας είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά του ιμπρεσιονισμού στη μουσική που παρατηρείται γύρω στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Στο πλαίσιο αυτής της τάσης, η άρπα διαθέτει διάφορα εκφραστικά μέσα όπως οι συνδυασμοί διαφορετικών ήχων, συγχορδιών, κλίμακες από ολόκληρους τόνους (*whole-tone scale*), *glissandi*, αίσθηση ευκινησίας και χάρης, δημιουργία ηχοεικόνων, διαφανούς υφής και μουσικών αναπαραστάσεων. Εκείνη την περίοδο εφευρέθηκε η χρωματική άρπα με δύο σειρές χορδών που διασταυρώνονται. Ήταν για αυτό το είδος που ο Κλώντ Ντεμπυσσύ έγραψε τους δύο χορούς *sacrée et profane*. Παρόλο που αυτό το είδος της άρπα δεν ξαναχρησιμοποιήθηκε, αυτά τα κομμάτια όχι μόνο εκτελούνται σήμερα στην κλασική σύγχρονη άρπα αλλά είναι από τα πιο αγαπημένα στο ρεπερτόριο της άρπας. Η άρπα είναι ένα κύριο στοιχείο της ιμπρεσιονιστικής ορχηστρικής παλέτας έργων των συνθετών Ντεμπυσσύ, Μωρίς Ραβέλ και Μανουέλ ντε Φάγια. Κλ. Ντεμπυσσύ, *Danse Profane* από το *Danses* για χρωματική άρπα και ορχήστρα εγχόρδων, L 103.

2.4.6 Η άρπα στη Λατινική Αμερική

Από την Ισπανία η άρπα εισήχθηκε στη Λατινική Αμερική τον 17ο αιώνα, κατά τη διάρκεια της αποίκησης της ηπείρου. Σήμερα είναι ένα από τα παραδοσιακά όργανα στο Μεξικό, Κολομβία, Βενεζουέλα, Περού. Οι άρπες και η μουσική για άρπα της Παραγουάης έχουν αποκτήσει παγκόσμια φήμη, και έχουν δεχθεί επήρειες από άλλα είδη μουσικής εκτός από τις τοπικές παραδόσεις. (εικόνα 8) Η Μεξικάνικη μουσική για άρπα "*jarocha*" της Βελακρούζ έχει επίσης αποκτήσει κάποια διεθνή αναγνώριση όπως στο τραγούδι "*La bamba*". Οι άρπα *Harocha*, άρπα *Llanera* ή άρπα *Mirandina* είναι άρπες της Λατινικής Αμερικής που εξελίχθηκαν με βάση την Ισπανική Μπαρόκ πρόγονό τους, και υιοθετώντας καινούρια χαρακτηριστικά κατασκευής από το νέο περιβάλλον στο οποίο είχαν μεταφερθεί. Ανάλογα από την περιοχή, οι άρπες της Λατινικής Αμερικής διαφέρουν και ως προς το υλικό κατασκευής και ως προς τον τρόπο παιξίματος. Στη Παραγουάη η άρπα είναι ένα εθνικό όργανο, που φτιάχνεται από ξύλο τροπικών δέντρων, οι χορδές είναι μαλακές και το διάστημα μεταξύ τους μικρότερο, ενώ οι χορδές τραβιούνται με το νύχι. Α. Χιναστέρα, από τις

παραλλαγές Κοντσερτάντε, Εργ. 23 Θέμα για Βιολοντσέλο και Άρπα Παραλλαγή σε στυλ Σκέρτσου για Κλαρινέτο.

2.4.7 Η κατασκευή της σύγχρονης Κλασικής Άρπας Κοντσέρτου

Η σύγχρονη κλασική άρπα κοντσέρτου αποτελείται από τον λαιμό, τις χορδές, το ηχείο και ένα μηχανισμό από επτά πεντάλ. Είναι χορδισμένη στη διατονική κλίμακα της Ντο-δίεση μείζονας. Έχει 47 χορδές, δηλαδή μια έκταση πάνω από έξι οκτάβες και μισή. Οι χορδές είναι φτιαγμένες από διαφορετικού τύπου υλικά: νάιλον, έντερο και μεταλλικό σύρμα. Για προσανατολισμό του εκτελεστή οι Ντο χορδές είναι κόκκινες και οι Φα είναι μπλε. Τα πεντάλ μπορούν να αλλάξουν το μήκος των χορδών και επομένως το ύψος του ήχου που παράγουν.

Συγκεκριμένα, μέσω των πεντάλ, καθεμιά από τις επτά νότες της διατονικής μείζονας κλίμακας μπορεί να υψωθεί κατά ένα ή δύο ημιτόνια. Όταν το πεντάλ τοποθετείται στην ενδιάμεση θέση, το ύψος της χορδής ανεβαίνει ένα ημιτόνιο και όταν τοποθετείται στη χαμηλότερη θέση, ανεβαίνει κατά δύο ημιτόνια. Με αυτό τον τρόπο γίνεται δυνατή η παραγωγή όλων των φθόγγων της χρωματικής κλίμακας. Μέσω του συνδυασμού διαφορετικών θέσεων των πεντάλ, ο αρπίστας μπορεί να παίξει σε οποιανδήποτε μείζονα ή ελάσσονα τονικότητα, καθώς και σε άλλα είδη κλιμάκων.

2.5 Σύγχρονες άρπες

2.5.1 Άρπες πολλαπλών σειρών

Μια άρπα πολλαπλών σειρών είναι μια άρπα με περισσότερες από μία σειρές χορδών, σε αντίθεση με τη συνηθέστερη άρπα μιας σειράς. Σε μια διπλή άρπα, οι δύο σειρές κινούνται γενικά παράλληλα μεταξύ τους, μία στην κάθε πλευρά του λαιμού, και συνήθως είναι και οι δύο διατονικές με πανομοιότυπες νότες.

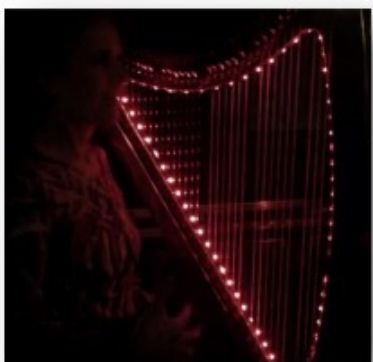
2.5.2 Χρωματικές άρπες

Μερικές άρπες, αντί να χρησιμοποιούν συσκευές πεντάλ ή μοχλού, επιτυγχάνουν χρωματικότητα προσθέτοντας απλά επιπλέον χορδές για να καλύψουν τις νότες εκτός της διατονικής τους κλίμακας. Η ουσιαστική τριπλή άρπα είναι ένα τέτοιο όργανο. Δύο άλλα όργανα που χρησιμοποιούν αυτήν την τεχνική είναι η cross-strung harp και η inline chromatic harp.

2.5.3 Ηλεκτρικές άρπες

Οι ηλεκτροακουστικές άρπες παράγονται από πολλούς κατασκευαστές άρπας, συμπεριλαμβανομένων των Lyon & Healy , Salvi και Camac. Χρησιμοποιούν γενικά μεμονωμένους πιεζοηλεκτρικούς αισθητήρες για κάθε χορδή, συχνά σε συνδυασμό με μικρά ενσωματωμένα μικρόφωνα για την παραγωγή μικτού ηλεκτρικού σήματος. Τα όργανα με κοίλο σώμα μπορούν επίσης να παιχτούν ακουστικά, ενώ αυτά με τα στερεά σώματα πρέπει να ενισχυθούν. Η gravikord που κατασκευάστηκε στα τέλη του 20ού αιώνα είναι μια σύγχρονη ηλεκτρική διπλή άρπα κατασκευασμένη από ανοξείδωτο ατσάλι με βάση την παραδοσιακή δυτική αφρικανική κορά.

2.6 Τεχνικές

Η σύγχρονη τεχνική απαιτεί να παίζεται με τα δάκτυλα (και όχι με τις άκρες των δακτύλων) και των δύο χεριών -εξαιρούνται τα μικρά δάκτυλα καθώς θεωρούνται αδύναμα. Η πιο χαρακτηριστική τεχνική στην άρπα είναι το λεγόμενο glissando (γλίστρημα), καθώς το άκουσμά του είναι μοναδικό. Νέες τεχνικές όπως το bisbigliando (ψυθιριστά), το près de la table (κρούση κοντά στο ηχείο), το pedal glissando (γλίστρημα με χρήση του πεντάλ), τα sonnes étouffés ("πνιγμένος" ήχος) και βέβαια οι "αρμονικοί" απαντώνται στο σύγχρονο ρεπερτόριο, από συνθέτες όπως ο Μπέριο (Sequenza II) και ο Μπουλέζ. Αξιοσημείωτο, τέλος, είναι το γεγονός ότι ο όρος "αρπέζ" ετυμολογείται από το "άρπισμα", καθώς η άρπα σπανίως μπορεί να παίξει ολόκληρες συγχορδίες με ταυτόχρονη κρούση των απαραίτητων χορδών.

3 Επιφανείς αρπιστές & αρπίστριες

3.1 Yolanda Kondonassis

Ξεκινώντας τη μουσική καριέρα της σε ηλικία 18 ετών, η Kondonassis είναι μια Αμερικανίδα σόλο αρπίστρια, γνωστή ως η πιο ηχογραφημένη σύγχρονη κλασική αρπίστρια. Είναι καθηγήτρια άρπας και θεωρείται μια εξαιρετική παίκτρια με εκπληκτική τεχνική. Η Kondonassis έχει γράψει πολλά βιβλία και έχει παίξει ως σολίστ κονσέρτου και σε ρεσιτάλ σε όλο τον κόσμο. Έχει κερδίσει διάφορα βραβεία, όπως το Cleveland Arts Prize και μερικές από τις καλύτερες διακρίσεις στον διαγωνισμό New York Philharmonic National Young Artists. Η δισκογραφία της περιλαμβάνει 19 τίτλους, ένας εκ των οποίων ήταν υποψήφιος για βραβείο Grammy. Είναι επικεφαλής των τμημάτων άρπας στο Ινστιτούτο Μουσικής του Cleveland και στο Ωδείο Μουσικής του Oberlin.

3.2 Joanna Caroline Newsom

Αμερικανίδα αρπίστρια, τραγουδοποιός και ηθοποιός. Ξεκίνησε τη μουσική της καριέρα παίζοντας πλήκτρα στη indie μπάντα, the Pleasid. Το πρώτο άλμπουμ της, The Milk-Eyed Mender, κυκλοφόρησε το 2004. Έλαβε μεγαλύτερη αναγνώριση με την κυκλοφορία του Ys (2006), που καταγράφηκε στον αριθμό 134 στο Billboard 200 και προτάθηκε για ένα Βραβείο Μουσικής Shortlist το 2007. Κυκλοφόρησε δύο ακόμη άλμπουμ: Have One on Me (2010) και Divers (2015), το τελευταίο από τα οποία ξεπέρασε όλα τα προηγούμενα άλμπουμ της. Η Newsom έχει αναγνωριστεί από τους κριτικούς για το μοναδικό μουσικό της στυλ και για την εξέχουσα χρήση της άρπας.

3.3 Harpo Marx

Ήταν Αμερικανός κωμικός και ένας από τους γνωστότερους αρπιστές στη σύγχρονη ιστορία. Έχει αγαπηθεί από ανθρώπους όλων των γενεών. Ακόμα και τα παιδιά σήμερα τον γνωρίζουν, ειδικά μέσω των επαναλαμβανόμενων εμφανίσεων του στο I Love Lucy. Έμαθε πώς να κρατάει την άρπα με το να μιμείται έναν άγγελο που παίζει άρπα. Κανείς στην πόλη όπου έμενε δεν ήξερε πώς να παίζει την άρπα, οπότε την κούρδισε μόνος του, όσο καλύτερα μπορούσε. Άρχισε να μαθαίνει να παίζει το όργανο χωρίς μαθήματα. Τρία χρόνια αργότερα, ανακάλυψε ότι το είχε κουρδίσει λανθασμένα. Παρά το μουσικό ταλέντο του, δεν έμαθε ποτέ να διαβάζει ή να γράφει μουσική. Παρόλο που πλήρωσε τους κορυφαίους μουσικούς για να του διδάξουν τη «σωστή» τεχνική παιξίματος άρπας, διατήρησε το

μοναδικό του στυλ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του (οι «δάσκαλοί του», γοητευμένοι από το τρόπο που έπαιζε, πέρασαν τις συνεδρίες τους ακούγοντάς τον να παίζει με τον δικό του τρόπο). Η μοναδική εξαίρεση ήταν ο Mildred Dilling που τελικά τον δίδαξε τη σωστή τεχνική.

3.4 Turlough O'Carolan

Ήταν ένας από τους πιο γνωστούς Ιρλανδούς αρπιστές. Αφού τυφλώθηκε από την ευλογιά στην εφηβεία του, έμαθε να παίζει άρπα. Τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του ταξίδεψε σε όλη την Ιρλανδία ως πλανόδιος μουσικός. Οι συνθέσεις του, οι οποίες αριθμούν πάνω από 200, είναι γνωστές σε όλους τους παίκτες της άρπας καθώς και σε άλλους Ιρλανδούς μουσικούς.

3.5 King David

Ο Δαβίδ και ο Γολιάθ είναι οι πρωταγωνιστές μιας από τις πιο γνωστές βιβλικές ιστορίες. Αλλά ο Δαβίδ ήταν επίσης πετυχημένος μουσικός και μάλιστα πολλοί από τους Ψαλμούς αποδίδονται σε αυτόν. Ως νεαρός, έπαιζε την άρπα του για να ηρεμήσει τα κοπάδια των προβάτων του πατέρα του και να καταπραΰνει την τρέλα και το ταραγμένο μυαλό του Βασιλιά Σαούλ. Έγινε βασιλιάς μετά τον Σαούλ και βασίλεψε από το 1010 έως το 970 π.Χ. Ο Βασιλιάς Δαβίδ απεικονίζεται γενικά να παίζει άρπα σε βιτρώ παράθυρα καθεδρικών ναών και εκκλησιών.

4 Τα καλύτερα κομμάτια που γράφτηκαν για άρπα

4.1 Mozart – Concerto for Flute, Harp and Orchestra

Αυτό είναι το μοναδικό κομμάτι που γράφτηκε από τον Mozart για την άρπα και αδιαμφισβήτητα είναι ένα αριστούργημα.

<https://www.youtube.com/watch?v=00iO7FXWhx8>

4.2 Handel – Concerto for Harp and Orchestra

Αν και αρχικά υπήρχε η υποψία ότι είναι ένα κομμάτι γραμμένο από τον Handel για το όργανο, οι μελετητές της μουσικής κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το επιδιωκόμενο σόλο όργανο ήταν η άρπα. Αυτός είναι ένας πυλώνας στο τεράστιο ρεπερτόριο του Handel και ένα κλασσικό κομμάτι για όλους τους αρπιστές.

<https://www.youtube.com/watch?v=N0ApD6p6laU>

4.3 Donizetti – Harp solo from ‘Lucia di Lammermoor’

Ένα πανέμορφο σόλο για άρπα από την όπερα του Donizetti, “Lucia di Lammermoor”.

https://www.youtube.com/watch?v=wuSH0Bu_WKg

4.4 Glinka – Variations on a Theme of Mozart

Η Glinka βασίζεται στην έξυπνη μελωδική απλότητα του Mozart για να δημιουργήσει κάτι πολύ δύσκολο. Είναι ένα όμορφο κομμάτι που επιτρέπει στον ερμηνευτή να εξερευνήσει διαφορετικά στυλ παιξίματος.

<https://www.youtube.com/watch?v=6olskg5V1hU>

4.5 John Thomas – ‘Watching the Wheat’

Ένα εντυπωσιακό ουαλικό κλασσικό κομμάτι του John Thomas, μέτριας δυσκολίας.

<https://www.youtube.com/watch?v=paXn1Q0aelA>

4.6 Jesús Guirdi – Viejo Zortzico

Οι Ισπανικές-Βασκικές ρίζες του συνθέτη Guirdi είναι φανερές σε αυτό το κομμάτι. Με μια νότα τζαζ στην αρχή, αυτό είναι ακόμη ένα εντυπωσιακό κομμάτι του 20ου αιώνα.

<https://www.youtube.com/watch?v=79VyUMcJNjc>

5 Επιλογικά

Από τα βουνά του Ολύμπου και τους βιβλικούς αγγέλους, μέχρι τα παλάτια Ευρωπαίων αριστοκρατών και τους δρόμους της Λατινικής Αμερικής, η ιστορία παρουσιάζει την άρπα ως ένα όργανο σύμφυτο με τη ζωή και τον έρωτα. Είναι σύμβολο του γεφυρώματος μεταξύ των επουρανίων και της γης. Ο Βασιλιάς Δαβίδ έπαιζε μουσική στην άρπα ως έκφραση της αφοσίωσής και αγάπης του στον Κύριο. Η Βασίλισσα Μαρία Αντουανέττα είχε αρκετές άρπες στη συλλογή της. Σήμερα, στο Ηνωμένο Βασίλειο ο “Βασιλικός Αρπίστας της Αυτού Μεγαλειότητος του Πρίγκηπα της Ουαλίας” είναι μια τιμητική θέση με πολύ ψηλό γόητρο. Ταυτόχρονα η άρπα συναντάται στην μουσική αναψυχή σε οικογενειακό/φιλικό κύκλο, σε διάφορα είδη παραδοσιακής μουσικής για αναψυχή, ακόμη και στην τζαζ.

6 Πηγές

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%86%CF%81%CF%80%CE%B1>

https://archeia.moec.gov.cy/sd/393/05_10_2010_harp_text_for_programme_gr.pdf

<https://el.picmix.com/stamp/ARPA-2274349>

<https://symphonyandharmony.home.blog/2018/11/26/%CE%AC%CF%81%CF%80%CE%B1/>

<https://arsmusicalis.com/wp-content/uploads/2021/10/ce86cf81cf80ceb1.pdf>

